

TRAIERUL UNINA BASARABENILOR

653
Dlul Cherecheș Dumitru, plugar
KISBÁNYA
up. Alsófernezely
Szatmár m.

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚEGANU
Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÖVE
ORGAN DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR STR. DEÁK FERENC 36.
TELEFON: 1749 Căsuța postală Nr. 3.

Costul abonamentului: Pentru țărani 15 P; preoți, învățători, funcționari 25 P anual. — Abonamentul general 30 P; pentru bănci, instituții și abonamentele de sprijin 50 P anual. — Abonamente în străinătate 40 P. anual.

ALTARE BASARABENE

Mintea omenească stă înmărmurită în fața devastărilor și distrugerilor pe care a fost în stare să le săvârșească bolșevismul în mai puțin de un an în provinciile românești cucerite cu forța. Instinctul criminal și imoral a găsit teren larg de activitate în Basarabia și Bucovina, cari au trebuit să plătească din greu scurta experiență comunistă, dar cu atât mai grozitoare în sălbăciea și barba-

Au fost momente dureroase pentru românii moldoveni când după un an de pribegie s'au întors la vetrele părăsire, pe care le-au găsit răvășite de furia bolșevică, averea lor risipită și înstreținată de stăpânitorii vremelnici, iar mulți dintre rudele și cunoscuții lor ridicați cu forța și surghiuniți în adâncurile Siberiei.

Dar ce sunt toate aceste devastări materiale pe lângă oribilul atentat pe care l-a încercat stăpânirea bolșevică împotriva sufletului românesc a provinciilor de peste Prut. Acest suflet trăia și se manifesta prin cele două altare spirituale ale românilor moldoveni: Biserica și Școala românească; în ele sălășleau limba și credința strămoșească, mărturii de nesdrucinat a romanității acestor provincii.

Aceste altare trebuiau în primul rând distruse, ca prin ele să piară cu timpul orice urmă, că Basarabia și Bucovina au fost românești și numai cu forța le-a putut despărți de trupul neamului.

Tot ce a putut inventa imaginația bolnăvicioasă a celor fără Dumnezeu, a fost pus în aplicare pentru a smulge din inimile românilor moldoveni dragostea pentru Biserica și Școala. Preoții au fost alungați din fața altarelor, iar dascălii înlocuiți cu agenți politici încredințați să crească tineretul în doctrina crezului comunist.

Biserici cu porțile închise, în turlele cărora amuțise glasul clopotelor, Școale la catedra cărora în locul graiului dulce moldovenesc să înstăpânise jiddușii, erau mărturiile vii ale „raiului” pe care îl pregăteau bolșevicii poporului moldovenesc.

Ziua eliberării a sosit însă mai repede de cât se credea. Rana adâncă n'a avut încă timp să se infecteze și tămăduirea ei trebuie să fie grija cea mai mare a zilei de azi. Sufletul curat al basarabenilor și bucovinenilor trebuie salvat pentru viitorul de mai bine al neamului.

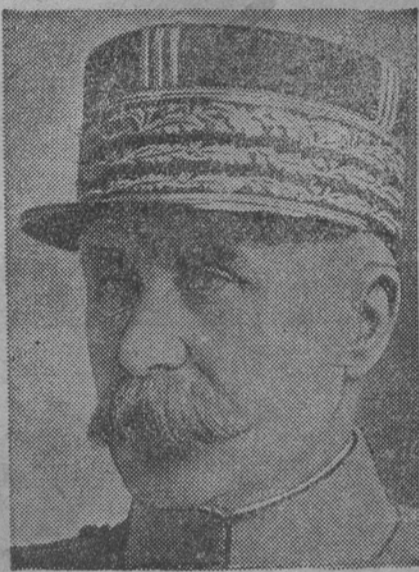
Reclădirea altarelor basarabene trebuie să se facă paralel cu reclădirea materială a provinciilor. Această muncă uriașă, care cere răbdare și perseverență. Ea necesită colaborarea tuturor pentru a reduce în patrimoniul națiunii o comoară sufletească răpită vremelnice.

Orașul Huming bombardat de forțele japoneze

TOKIO 14. (DNB.) — Formațiunile aeriene japoneze au pornit un formidabil atac împotriva pozițiilor chineze. Bombardierele japoneze au bombardat orașul Huming, capitala provinciei Junnan, bombe aruncate au lovit în plin un depozit de muniții. La Vest de orașul Huming au bombardat un parc camuflat de automobile. Formațiunile aeriene japoneze s'au reîntors la bazele lor din Indochina franceză, fără nici-o pierdere. (MTI.)

Raporturile franco-germane evoluiază în mod normal

— *Intențiunea mareșalului Pétain este de a pune capăt neînțelegerilor seculare dintre poporul francez și cel german* —

VICHY 14. (MTI.) — După săptămâna consfăturilor ministeriale și a discursului mareșalului Pétain, atențiunea opiniei publice franceze se îndreap-

tă spre evoluarea relațiilor germano-franceze. Cercurile politice de aici constată că mareșalul Pétain a vorbit în mod loial de raporturile Franței față de puterile axei.

Mareșalul Pétain a invitat opinia publică la suspendarea certurilor și neînțelegerilor seculare franco-germane. Cuvintele mareșalului Pétain — spun cercurile competente — întăresc în mod hotărâtor spiritul din Montoire.

Șeful statului francez a recunoscut, că războiul din Orient tinde la apărarea civilizației. Mareșalul a invitat poporul francez la examinarea conștiinței și a vorbit în cuvinte serioase despre comunitatea de soartă a învingătorilor cu învinșii.

Examinând discursul radiodifuzat, rezultă clar intențiunea șefului de stat francez, de a crea raporturi serioase între Franța și puterile axei.

Mareșalul Pétain acceptă colaborarea cu puterile axei

BERLIN 14. (DNB.) — Cercurile politice berlineze consideră discursul rostit de mareșalul Pétain, tot atât de important și de interesant, cât de răsunător a fost ecoul acestui discurs, în presa germană și în presa mondială.

Presa americană crede, că guvernul Statelor Unite va pune în vigoare restricțiuni economice împotriva Franței, deoarece mareșalul Pétain a accentuat în discursul său, că este aplicat la o colaborare cu puterile axei pentru Europa. (MTI.)

Thailandul își păstrează și pe mai departe neutralitatea

— *Asistența armată oferită de Anglia a fost respinsă* —

TOKIO 14. (DNB.) — În parlamentul thailandez s'a pus întrebarea dacă guvernul examinează sau nu problema încheierii unui acord cu Anglia. Primul ministru a răspuns negativ la această întrebare. Ziarul „Tokio Nisi-Nisi” publică în legătură cu aceasta declarația unui bărbat de stat thailandez, care a susținut, că englezii au oferit guvernului thailandez asistența armată pentru a determina schimbarea relațiilor economice între Japonia și Thailanda.

Japonia nu poate privi în mod pasiv aceste tendințe britanice — a spus bărbatul de stat thailandez — iar Thailandul își va păstra și pe mai departe neutralitatea. Sub pretextul unor garanții, nu vrem să devenim punte de pornire a tendințelor engleze așa, cum au devenit insulele Filipine, peninsula malaieză și Burma. Noi nu suntem sclavii Angliei, sau ai Statelor Unite — a spus bărbatul de stat thailandez, a cărui nume nu a fost dat publicității din interese speciale. (MTI.)

Baronul Hiranuma, victima unui atentat

TOKIO, 14. (DNB.) — Baronul Hiranuma, ministrul de interne în al doilea cabinet prezidat de prințul Konoye, a fost victima unui atentat. Se anunță că baronul Hiranuma a fost grav rănit. (MTI.)

rul unor insule din Oceanul Atlantic. E vorba de insulele San Pierre și Miquelon. Se anunță, că de un timp încoace circulă vase de război și avioane canadiene, în jurul acestor două insule. (MTI.)

Acord între Bolivia și USA

BUENOS AYRES 14. (DNB.) — Din relatările sosite din La Paz, rezultă, că consiliul de miniștri din Bolivia a acceptat propunerile guvernului Statelor Unite referitoare la o colaborare economică, transportarea materialelor importante din punct de vedere al apărării naționale, precum și propunerea cu privire la amplificarea rețelilor de cale ferată. (MTI.)

Canada și raporturile cu Franța

NEW-YORK 14. (DNB.) — Se anunță din Ottawa, că în consiliul de miniștri canadian s'a discutat raportul Canadei față de Franța, precum și viito-

Pe unde vor primi Sovietele ajutorul american?

Industria de război a Uniunii Sovietice nu mai este în stare să înlocuiască enormele pierderi de materiale suferite pe zi ce trece, mai cu seamă în ce privește aviația și carele de luptă.

Chiar dacă Anglia și Statele-Unite ar putea produce cantități suficiente de materiale, este practic imposibil ca acest material să fie adus în URSS., deoarece el trebuie transportat pe apă.

A da asistență Sovietelor, trimițându-le material de război, înseamnă că trebuie să se pună la dispoziție tonaj; nici Anglia, nici America nu sunt în stare să-și ia o asemenea sarcină din cauza altor obligații pe cari trebuie să le împlinescă.

Uniunea Sovietică posedă o flotă comercială care se compunea în 1939 din 717 unități cu un total de un miliard 316 milioane tone, însă Sovietelor nu le ajungeau această flotă. Dacă întreagă această capacitate ar putea fi folosită în convoi închis ea ar fi de oarecare utilitate. Acest lucru e însă imposibil deoarece flota comercială sovietică e repartizată în patru mări, separate una de alta prin mari distanțe și actualmente fără nici o legătură între ele: Marea Baltică, Albă, Oceanul Pacific și Marea Neagră.

Marea Baltică e dominată de flota germană și practic, sechestrată.

Marea Neagră e deasemeni închisă pentru flota sovietică. Ocuparea insulei Creta, supra-mația și Marea Egee pe care o dețin puterile Axei și faptul că Turcii sunt mai puțin dispuși ca oricând să facă concesii cu privire la trecerea prin Dardanele, sunt fapte cari se împotrivesc oricărei încercări de evadare.

Același lucru pentru Marea Albă. Grație poziției de cheie pe care Germania o deține la Kirkenes, un trafic liber și regulat nu e posibil în această parte.

Flota engleză, ea însăși, ar întâmpina cele mai mari dificultăți pentru a asigura comunicațiile pe această rută.

În Oceanul Pacific, condițiunile par ceva mai bune. S'ar putea stabili comunicații prin Vladivostok, dacă Japonia ar consimți. Dar la ce ar putea sluji aceasta. Dela Vladivostok până la frontul actual drumul e mult prea lung și capacitățile de randament ale Transsiberianului nu sunt la înălțimea exigențelor pe care transportul materialului de război, de o atât de mare capacitate, ce le-ar impune pentru ca ajutorul să fie eficace.

Flota comercială a Sovietelor este rău repartizată pentru necesitățile actuale ale Rusiei. Aproape jumătate din flotă e blocată în Marea Neagră, adică 150 vase cu un total de 429 mii tone, la care trebuie adăugat 28 vase sisternice de 130.000 tone. În Baltică unde navigația este exercitată de către Baltic Line, toate vasele de peste 1500 tone și posedând o forță motrică de peste 15 c. p. sunt proprietatea Statului, iar navigația este în mâinile liniilor oficiale: 84 vase cu o deplasare totală de 208 mii tone. Liniile Extremului Orient dela Vladivostok, dispune de 90 vase cu 270.000 tone. Restul se repartizează pe Marea Albă și pe linia Caspiană dela Baku.

Se vede deci că prea puțin tonaj poate fi folosit pentru transportul transoceanic.

În afară de aceasta, vasele motorizate au un tonaj mijlociu de 2500 tone. Se numără 40 vase motorizate cu un total de 346.000 tone. Cea mai mare parte sunt vase de 1700 tone în medie. Apoi, majoritatea sunt vase vechi, cumpărate după lungă folosință dela alte națiuni, industria construcțiilor navale sovietice având un randament minim.

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

La Adormirea Maicii Domnului

Printr'o întâmplare mi-au ajuns în mână niște manuscrise cu cirile printre care și câteva foi cuprinzând felurite versuri populare de conținut religios.

Dăm aci câteva fragmente din versurile închinete cinstitei Adormiri a Maicii Domnului atât de mult cântată de pietatea populară cu prilejul pelerinajilor de Sântă Mărie-Mare la puținile mănăstiri ce le avem aici (Bixad, Nikula, Rohia și Moisei).

Veniți fraților iubiți
Minunea de auziți
A Domnului Născătoare
Și de bine dătătoare
Acum vremea a venit
Și astăzi a adormit
S'a suit la Cel prea bun
Precum Scripturile spun,
Arhanghelul a venit,
Cătră dânsa a grăit:
Să știi Maica lui Hristos
C'am venit la Tine jos
Ca la mine să privești
De moarte să te gătești
Că până a treia zi
Sus la ceriu te vei sui
Deci acuma te gătește
Cele de moarte-ți tocmește
Că îngerul va veni
De trup te va despărți
Iar Precăstea auzind,
Pe Arhanghel cuvântând
Deci de grabă a pornit
Și în munte s'a suit
In Eleon cel frumos
De un' se'nălță Hristos
Și mâinile împreunând
Pe pământ ingenunchind
Incepu a se ruga
Fiului Său, Precăstea:
O iubite Fiul meu
Care ești și Dumnezeu
Cel ce bine ai voți
Din cer de te-ai pogorît
Din mine te-ai intrupat
Să scoți pe om din păcat
Mă rog ție fiul meu
Ca unuia Dumnezeu
Ca să mă ia-i și pe mine
Din împreună cu tine
Că inima, fiul meu
E arsă de dorul tău.
Precăstea așa grăia
Și din munte pogora
Către soțul ei se duse
Precum îngerul îi spuse
In satul său Ghetsemani
Unde locui mulți ani
Și venind Apostolii
In chilia Precăstii
Către dânsii se ruga
Cuvântându-le așa:
Sedeți cu toții dimpreună
Să-mi pot lua zăua bună:
Că astăzi călătoresc
Și de voi mă despărțesc
Și mă duc la fiul meu
Și al vostru Dumnezeu
Apostolii auzind
Nu puteau grăi cuvânt
Că plânsul îi podidira
Lacrimile îi pornira.

Și așa continuă poetul popular istoriciră sfintei Adormiri a Maicii Domnului, în stihuri duioase, prinzând într'ânsele toată atmosfera de jelanie ce se pogoră peste vatra umilă a românului atunci când aripa rece și necrutătoare a morții răpește pe mama iubită din mijlocul fiilor ei.

Și închee zicând:

„Adu-ți și de noi aminte
Pe Domnul roagă-l fierbinte
Să-i fie milă de noi
Intr'ale noastre nevoi
Pre noi să ne dăruiască
Cu 'mpărăția cerească
Ca să-L slăvim cu glas lin
Pururea în veci, Amin.

Pr. FL. MUREȘANU

SÂNTĂMĂRIE

Fulguri de stea și vis,
Creionări din paradis.
Slovă meșteră de-argint,
Gând stropit cu mărgărint.
Slava stihului cunună,
Vers topit în vrăji de lună.
Lacrimă turnată 'n stele,
Vreji aprinse cu rește.
Cântec legănat în șoapte,
Pentru vis și pentru moarte.
Rugi de strajă la icoane:
Aleluia, ție Doamne.
Cer de slavă și mărire,
Pentru gând bunăvestire.
Cântec cu isvor de munte,
Crapă stâncile cărunte,
Și țâșni-va iar lumină
Pentru fruntea ce se 'nchină.
Slavă ușilor de milă,
Inimei ce sângeră, umilă.

Buzele vestesc cântarea,
Pașilor sdrobiți, cărarea.
Rod curat în pârg de vară,
Grâu de aur se oboară.
Spic crescut în brazdă plină,
Va plesni din el lumină.
Bob de crez, sămânță nouă,
Fâlfâit în răzi de rouă.
Trupului de crin, cântare,
Pentru inimi, sârbătoare.
Praznic verilor înalte,
Puntea cerului tresalte.
Scară tainelor celeste,
Vârf de slavă peste creste.
Stea nuntită cu pământul,
Zămislindu-ne Cuvântul.
Busuioac de vers, argintărie,
Ție azi, Sântămărie.

VICTOR ILIEȘIU

Ingenunchiere

Ingenunchiere 'naintea Ta. Prea Sfântă Născătoare,
îndură-te de fiii ceji dela ogoare,
și roagă-te Fiului tău, spre șarile noastre,
[cereasca milă să pogoare]

O Maică Prea Curată te rugăm
'naintea Ta genunchii noștri îi plecăm
Tu ești nădejde, fi sprijin pentru noi
în năcazuri și nevoi.

La bisericuța noastră toate clopotele cântă,
O! Maică Prea Curată de ziua Ta sfântă!

IONEL BULBOACA

— IN ATENȚIA CONCURENȚILOR LA
TEOLOGIE. Concursul de primire la Academia de Teologie Română Unită din Kolozsvár se va ține la data de 21 August a. c. și va începe în 20 August cum s'a anunțat anterior.

— A PRIMIT ORDIN DE MUTARE. D-l profesor Aurel Coza, fost inspector școlar al Ținutului Someș, în anul trecut școlar fost profesor la secția română a liceului de băieți din localitate, a fost mutat la gimnaziul din orașelul Senc (lângă Pozsony).

Din amintirile unui basarabean despre Bogdan Petriceicu Hășdeu

II.

Trebuie să știți că pe atunci eu eram un fel de director al restaurantului lui Gherea din Gara Ploești și om de al casei.

Mă revolta, și pe mine, gândul, ca și pe ceilalți ai casei, că i s'ar putea arunca lui Gherea o asemenea învinuire îngrozitoare... Înțelegeam și râdeam chiar, când Hășdeu, spre București sau Câmpina, se oprea să mănânce în restaurantul lui Gherea și făcea glume pe socoteala lui, cerând să i se dea o salată de boeuf științifică, o ciorbă eminentă, sau sarmale fără tendințe.

Aceste vorbe mușcătoare cu tâlc la arta cu tendințe, la titulatura de critic eminent și la obiceiul lui Gherea de a întrebina prea des cuvântul științific în scrierile sale — treacă-meargă!... calea-valea!... Dar să i se facă una ca aceasta?!... să i se arunce insulta de agent rusesc, — lui, care suferise atâta din partea guvernului rusesc?!...

Deci într-o zi, când l-am văzut pe Hășdeu în trenul spre București, îi zic lui Gherea: — „Costică, ai să-mi plătești drumul la București și înapoi, căci mă duc să vorbesc cu Hășdeu!”

M'am urcat în tren și am plecat la București.

O mică parenteză, pentru ca să spun câteva cuvinte despre ce fel de om era C. Gherea-Dobrogeanu. Cine l-a cunoscut bine, știe că acest om blând și bun nu era în stare de intrigă și vrajbă. Fire deschisă, caracter nobil, suflet curat și inimă de aur, — toată viața lui n'a făcut decât bine tuturor.

Omul acesta, de neam strein, — căci era din Ucraina — care, surghiunit fiind de ohrana rusă, își găsise adăpost în România și ajunsese cetățeanul ei, iubea poporul ro-

Trei scriitori transilvăneni premiați de Academia Română

Academia Română, în sesiunea actuală, a premiat pe scriitorii transilvăneni:

OLIMPIU BOITOȘ actualul secretar de redacție al revistei „Luceafărul” și fostul conducător al paginei literare a ziarului „România Nouă”. D-l Olimpiu Boitoș a scris studii literare despre Ion Ghica, Ion Slavici, Edgar Quinet și are în pregătire o lucrare de mari proporții: „Scrișul ardelean de după război — scriitori și reviste”, în care va fi prezentat și studiat fenomenul literar și cultural postbelic.

ALEXANDRU DIMA vigurosul critic și sociolog din Sibiu.

GHERGHINESCU VANIA delicatul poet gândirist din Brașov.

Inserierile la Școala Normală gr-cat. de fete din Szamosujvár

au început. Sunt locuri libere în toate clasele: I, II, III și IV (corespunzând claselor V, VI, VII și VIII din trecut).

La Școala Normală sunt vacante două catedre, un post de învățătoare la Școala de aplicație și două posturi la Internatul Școlii Normale.

Răsunete din Basarabia

nu va scri contra lui C. Gherea, — i-am și spus acestuia.
Și așa a și fost.

Hășdeu era o fire glumeață și pozna adevărat Aghiuță ca și marele poet Pușchin.

Dau mai jos câteva din glumele lui: Generalul Popescu Candiano, cel care republică a geanabetilor dela Ploești și strengărească detronare a regelui Carol I. ajunsese, după cum se știe, adjutant și al regelui Carol I.

Intr'una din zile se întâlni pe scări tului regal cu Hășdeu și, fanfaron zise acestuia: — „M'ai știut leul... și buldog!”

Dar Hășdeu: — „Leu nu te-am știut buldog te văd!”

În timpul războiului dela 1877—78 prin București spre front un amic al Basarabia, boerul moldovean Ivan Cristi, proprietar de moșii și demnitar românesc.

Cristi însă, mândru de a fi cetățeanul nitarul marelui imperiu rus, fi rășarusește. Hășdeu în românește — Cristi sește... Și tot așa, rân' și-au luat rânși

La reîntorcerea de pe front, când română dăduse strălucite dovezi de luptele dela Plevna, Cristi veni din revadă amicul din copilărie. De data se adresă către Hășdeu în românește: te-am găsit, frate Hășdeu... Trăiască nia și armata ei vitează!...

Însă acu Hășdeu fu acel care o sește: — „Zdrastil!... Harașol!... Căcl havarite?!... Pajaluista!... etc.”

Cristi în românește, Hășdeu în tot așa, pân'ce la un moment dat bucnii: — „Da' dă-o dracului de frate, și hai să vorbim în frumoasă limbă românească!...”

La despărțire mi-a dat mâna fără vioșie. Am plecat mâhnit, însă aproape convins, că

Cronica externă:

La Londra se duc tratative pentru crearea unui puternic bloc slav între Germania și URSS.

— USA va aproviziona Uniunea Sovietică cu materiale de război prin Alaska. Renaște planul Republicii Siberiene sub protectorat japonez. Japonezii nu mai ascund faptul că Statele Unite sunt hotărâte să declare război Japoniei. Divergențe între Weygand și Darlan. De trei zile nici o veste despre yachtul Potomac —

— Englezii vor să ajungă primii la Baku —

De două zile nici o știre nu s'a publicat despre yachtul Potomac, pe bordul căruia președintele Roosevelt își face croaziera. „New-York Times” interpretează aceasta tăcere ca o dovadă, că Roosevelt de trei zile nu se află pe bordul vasului, ci „unde va uscat”. Nu se publică nici o știre nici despre Churchill și nici despre probabila întâlnire dintre președintele Statelor Unite cu Primul ministru al Mării Britanii. Se pare, că o dare de seamă despre aceasta istorică întâlnire nu se va da publicității decât după înapoierea lui Churchill la Londra. De fapt nimeni nu se îndoiește, că întâlnirea a avut loc, ba s'ar putea ca cei doi conducători de state să continue chiar și în clipa de față întrevederile lor.

Agenția Stefani anunță din Tokio, că zărele japoneze își exprimă părerea, că Roosevelt și Churchill examinează împreună atitudinea ce vor lua în strânsă colaborare USA și Marea Britanie în Extremul Orient. Ziarele declară, că nici o întâlnire și nici o hotărâre nu poate abate Japonia dela politica sa.

UN INTERVIEW CU TĂLC

Din Tokio se anunță, că în cercurile politice și diplomatice a stărnit surprindere telegrama transmisă ziarului „Niși Niși Shimbun” despre o conșorbire pe care a avut-o corespondentul din America al acestui ziar la Los Angeles cu Vakasugi, ministrul plenipotențiar al Japoniei la Washington, care așteaptă să plece la Tokio spre a raporta guvernului japonez despre tratativele pe care le-a avut ambasadorul Nomura cu Departamentul de Stat.

VAKASUGI: USA NU MAI ȘOVĂE

Ziarul publică sub următorul titlu telegrama sa: „Atitudinea Statelor Unite s'a schimbat brusc”. Ministrul plenipotențiar Vakasugi a declarat ziaristului japonez, că Statele Unite nu mai au față de Japonia o atitudine șovăitoare, ci pus în vedere, că va acționa îndată ce Japonia ar mai face vre-un pas înainte în Extremul Orient.

— Statele Unite — a spus diplomatul japonez, nu vor face primul pas, dar declară pe față, că sunt gata pentru orice eventualitate și au luat toate măsurile necesare, spre a intra în acțiune în clipa convenită.

La Tokio a stărnit mirare faptul, că cenzura japoneză n'a oprit publicarea acestui interview. Ba mai mult, a dat loc și telegramelor din Londra, care relatează atitudinea asemănătoare a Mării Britanii.

ASAMA MARU S'A INAPOIAT DIN DRUM

Se anunță, că vaporul Asama Maru, care era în drum spre San Francisco cu o încărcătură de mătasă brută și cu 1400 supuși americani, a primit dela Tokio ordinul de a se înapoia, fără a mai intra în apele americane, urmând ca supușii americani să fie debarcați la înapoiere la Honolulu.

Din Bangkok se comunică știrea, că autoritățile thailandeze continuă mobilizarea, concentrând forțe mari la frontiera indochinezi.

Radio Tokio a desmințit știrea, că la granița Manciukoului ar fi avut loc ciocniri între trupele sovietice și cele japoneze.

Și această informație lasă să se întredădă, că Japonia caută să evite izbucnirea conflictului.

REPUBLICA SIBERIANĂ

Din Peking se afirmă, că Japonia și-a întărit forțele din Manciuria, iar armata din Kwantung a sporit-o dela 250.000 de oameni la 500.000, poate chiar la 750.000 oameni. Cercurile politice din Peking cred a ști, că un atac al Japoniei ar putea fi început împotriva Siberiei în orice clipă. Se vorbește și de un plan al Japoniei de a înființa în Siberia orientală un stat tampon, care ar avea o strânsă alianță cu Manciuria. Prin aceasta s'ar putea rezolvi în mod definitiv problema Extremului Orient. Acesta e un vechiu plan al Japoniei și în special al unor societăți secrete din această țară. La Tokio nu s'a uitat, că în 1920 steagul imperiului soarelui răsare a fâlfâit pe cetatea Vladivostokului și numai guvernele antantei au impus guvernului japonez să-și retragă trupele. Republica siberiană, sub protectorat japonez, a hetmanului Semioanov, din 1920, ar putea să îndemne cercurile militare din Japonia la o acțiune în aceasta direcție.

ORIGINEA TENSIUNII DIN EXTREMUL ORIENT

Japonia căutându-și atunci o altă cale pentru politica sa de expansiune, a ocupat Manciuria. Degeaba au protestat marile puteri, înzadar a fost veto-ul Societății Națiunilor, fără nici un rezultat a rămas raportul Lordului Lytton, în fața aerogului dela Geneva. Doar un singur rezultat: Japonia s'a retras din Societatea Națiunilor. Și de atunci raporturile dintre Japonia și Anglia s'au răcit tot mai mult.

Și de atunci încordarea s'a accentuat tot mai mult, iar astăzi amenință tot Pacificul cu un incendiu uriaș.

USA VA APROVIZIONA URSS PRIN ALASKA

În această ordine de idei redăm o telegramă a ziarului „Basler Nachrichten”, primită din Londra, care afirmă în baza unor rapoarte din Statele Unite, că din America se vor expedia, cu aprobarea Angliei, mari cantități de materiale de război, în Uniunea Sovietică. Planul acestor livrări a fost examinat și pus la punct cu ocazia vizitei lui Harry Hopkins la Moscova.

Cel mai scurt drum pe care îl vor străbate avioanele americane, spre a ajunge în Uniunea Sovietică va trece prin Alaska.

INFLUENȚA SOVIETICĂ ÎN EUROPA RĂSĂRITEANĂ

Presă internațională reia un articol apărut în „Neue Züricher Zeitung” intitulat: „Influența Angliei și Uniunii Sovietice în Europa răsăriteană”. În acest articol se subliniază, că de când guvernul polonez din Londra a reluat raporturile diplomatice cu Uniunea Sovietică, s'au luat mai multe dispoziții în vederea reluării colaborării directe sovieto-poloneze.

O misiune poloneză a și plecat la Moscova pentru reorganizarea forțelor poloneze căzute prizoniere la ruși în 1939.

După cum se știe trupele reorganizate vor fi puse sub comanda unui general polonez și el căzut prizonier în 1939.

La Londra se arată, că și alte guverne aliate își exprimă pe rând dorința de a relua raporturile lor întrerupte în mod provizoriu, cu Uniunea Sovietică.

BLOC SLAV ÎNTRE GERMANIA ȘI URSS

Față de un articol de fond apărut acum vre-o zece zile în „Times”, articol considerat la Londra ca inspirat de cercuri bine informate, și în care s'a vorbit despre punerea Europei de Est sub influența

Uniunii Sovietice, acum se scoate în relief un nou plan — fără ca el să fie îndreptat împotriva Uniunii Sovietice. După acest plan între Germania și URSS ar lua ființă un puternic bloc slav. Acest plan nu se bazează pe simple șvonuri, ci mai degrabă pe fapte concrete. Astfel se subliniază tratativele pentru o colaborare strânsă și largă dintre cehi și polonezi. Se arată, că acest plan e susținut de mai multe personalități de vază, care admit chiar și limitarea liber consimțită a drepturilor suverane, în vederea acestei colaborări. În cercurile britanice se ia în considerare și faptul, că opinia publică din Polonia și Cehoslovacia va putea influența în mod natural evoluția viitoare economică, socială și de drept comun din aceste țări.

TRATATIVELE ÎNTRE BERLIN ȘI VICHY CONTINUĂ

La Berlin se acordă toată atențiunea știrilor sosite dela Vichy. În cercurile germane bine informate se afirmă, că tratativele duse cu Vichy n'au luat încă sfârșit.

Cercurile din Wilhelmstrasse recunosc, că o clarificare a situației dela Vichy e în curs. Cel puțin la Berlin se speră, că această clarificare nu va întârzia.

În timp ce situația internă e pe cale de a fi pusă pe un nou făgaș, la Vichy se examinează problema de politică externă de cea mai mare importanță. Atitudinea germană depinde de rezultatele la care vor ajunge cei dela Vichy în acest domeniu.

DIVERGENȚE ÎNTRE WEYGAND ȘI DARLAN

Amiralului Darlan dându-se atribuțiuni mai largi în politica internă, cercurile germane se referă în baza unor informațiuni de presă — după cum scrie „Reggeli Magyarország” la divergențele dintre Weygand și Darlan, dar — adaugă aceste cercuri — nu se știe deocamdată, dacă e vorba oare de divergențe fundamentale.

Din comunicările inspirate presei din Berlin pare să reiasă că la Berlin nu se crede, că situația dela Vichy ar fi evoluat spre desăvârșire. Aceasta însă nu poate influența raporturile germano-franceze.

BERLINUL ADMITE POLITICA CELOR DIN PARIS

Aceleași comunicări subliniază, că în cercurile competente germane se acordă cea mai deplină înțelegere pentru atitudinea cercurilor din Paris față de politica șovăitoare a guvernului dela Vichy. La Berlin nu numai că se aprobă criticile aduse celor dela Vichy, dar se amintește în același timp că în capitala Reichului se găsește că atmosfera creată prin întâlnirea dela Montoire n'a fost încă restabilă în domeniul colaborării franco-germane. Odată cu această constatare în cercurile germane se observă o oarecare desamăgire față de evoluția evenimentelor franceze.

AMENINȚĂRI AMERICANE

În cercurile germane se crede, că cercurile anglosaxone caută să exagereze tensiunea franco-americană. Se afirmă, că la Washington se amenință cu ruperea raporturilor diplomatice în cazul, când Vichy ar continua și ar aprofunda colaborarea ofensivă cu Germania. Ziarul „Die Tat” scrie, că la Londra se crede, că tratativele franco-germane se referă la Casablanca, Dakar și alte porturi franceze din Africa.

AUTOCARAVANE SĂPTĂMÂNĂLE ÎNTRE CASABLANCA ȘI DAKAR

Generalul Weygand s'a înapoiat pe bordul unui avion în Africa de Nord. Africa franceză își strânge colaborarea cu metropola. Se anunță, că între Marocul francez și între Africa

Să vă
însoțească

la câmp o sticlă cu
spirt mentolat Diana

fiindcă acela care își face
o fiecțiune înaintea înce-
perii luccului cu câteva
picuri căcoritoare cu

spirt mentolat
DIANA

va cosi în loc de
un rând două

Sticla originală 1.20 P.
Sticla de probă 70 fil.

Occidentală franceză, adică între Casablanca și Dakar se înființează o circulație permanentă și regulată pentru transporturi de mărfuri. Deocamdată circulația se va face odată pe săptămână, prin auto-caravane. În deșert se vor stabili câteva sute de stațiuni de benzină.

ENGLEZII VOR SĂ FIE PRIMII LA BAKU

Chestiunea Caucazului e una dintre problemele la ordinea zilei, care e în strânsă legătură atât cu lupta de pe frontul din Răsărit, cât și cu situația din Extremul Orient și din Basinul Mediteranean. De câteva zile se, tot vorbește de intențiunea englezilor de a pătrunde în Iran și a face legătura prin această țară cu rușii. În ultimele zile atât englezii cât și sovieticii au făcut presiuni asupra guvernului din Teheran. Acest guvern a respins zilele acestea propunerea guvernului din Ankara de a face legătura între Teheran și Londra. Stalin ar fi trimis un mesaj personal guvernului Persiei, referindu-se la acordul încheiat în 1921 între URSS și Persia, când Moscova a obținut dreptul de a trimite trupe prin Iran dacă această țară ar fi amenințată de o terță putere, și dacă Iranul n'ar fi destul de puternic să respingă un atac.

NST. observă că la Wilhelmstrasse se declară, că în 1921 Persia a acordat Rusiei dreptul de trecere, pentru că Anglia amenința dinspre Sud Iranul.

Înaintarea rapidă a germanilor din Ucraina de Sud precipită evenimentele din Orientul mijlociu. Englezii vor să ajungă înaintea germanilor la Baku. De aceea presiunea britanică și aceia Sovietică sporește din oră în oră la Teheran.

CRONICARUL.

MICA PUBLICITATE

CAUT locuință, 2 sau 3 camere cu baie și dependințe. Adresa la ziar sub „bun platnic”.

324

INSTALATOR electro-tehnic și instalator de apă, caută angajare ca îngrijitor de casă sau portar. Adresa la A-ția ziarului.

323

— Tânărul avocat român dr. DANCA IULIU, a deschis biroul avocațial în Nagyvárad, str. Schubert No. 3. (lângă Tribunal, fostă Zsák-utca).

Știri de pe frontul rusesc

Comandamentul german a impus forțelor sovietice să accepte bătălia de distrugere

— Cum văd experții militari streini desfășurarea operațiunilor din răsărit. Forțele aliate au făcut noi progrese în Ucraina de Sud. Operațiunile armatei maghiare. Activitatea aviației germane —

Operațiunile militare din răsărit, sunt pe larg analizate de revistele militare de spectativitate din străinătate, experții militari relevează concepția strategică desăvârșită și scopurile finale bine definite, care dirijează comandamentul suprem german în războiul împotriva Rusiei Sovietice. Părerile sunt unanime în a recunoaște, că conducerea de războiu germană aplică în campania rusească cu cea mai mare rigoare teoria clasică a generalului Clausewitz, după părerea căruia la baza unei operațiuni militare nu poate sta decât cucerirea teritorială secundată în egală măsură de distrugerea materială a forței inamicului. Operațiunile nu pot avea deci ca obiectiv imediat decât puterea militară organizată a inamicului. Restul vine apoi dela sine.

Comandamentul german respectând acest principiu, în campania rusească a căutat în primul rând lupta de distrugere fără să caute să ajungă cât mai repede la zidurile Moscovei sau a Leningradului. Intre timp Stalin a ordonat armatelor sovietice să reziste pe poziții până la urmă. Această împrejurare n'a făcut decât să ajute ducerea la îndeplinire a planului inițial german. Dacă forțele germane s'ar fi mulțumit să respingă armatele sovietice spre Răsărit, ocupând Moscova și Kiew-ul, forțele bolșevice ar fi rămas intacte și nici un eveniment decisiv nu s'ar fi produs, luând în considerare imensitatea teritoriului rusesc. Tocmai faptul, că au reușit să oblige adversarul la o bătălie de distrugere, îndreptățește comandamentul german să spera într-o apropiată totală nimicire a forțelor sovietice.

Comunicatul Cartierului General al Führerului

Cartierul general al Führerului, 14. (DNB.) — Înaltul comandament al forțelor germane comunică:
Forțele germane și diviziile rapide terestre ale aliaților urmăresc în mod insistent inamicul, care se retrage spre porturile Mării Negre.
In celelalte sectoare ale frontului oriental trupele germane au obținut noi succese.
Puternice formațiuni aeriene germane au bombardat cu bombe de diferite calibre un important nod de cale ferată, la Vest de Moscova. (MTI.)

Operațiunile armatei maghiare

BUDAPEST 14. — Agenția telegrafică MTI anunță:
Cercurile competente au accentuat, că deocamdată nu pot da relațiuni detaliate în legătură cu importante operațiuni militare din Ucraina și în legătură cu înaintarea honvezilor. Agenția telegrafică maghiară a aflat doar faptul, că formațiunile aeriene maghiare au atacat cu mult succes un important nod de comunicație sovietic.

Vase sovietice avariate în Marea Neagră

BERLIN 14. (DNB.) — In luptele împotriva vaselor de războiu și vaselor comerciale sovietice avioanele germane de luptă au avariat în apropierea litoralului Crimei două distrugătoare și un vas comercial sovietic de 4000 tone. (MTI.)

ACTIVITATEA AVIAȚIEI GERMANE

BERLIN 14. (DNB.) — Formațiunile aeriene germane au atacat cu succes în ziua de 12 August diferite obiective militare din toate sectoarele frontului Oriental. Intre altele avioanele germane au bombardat cu mult efect centrele de concentrare ale trupelor sovietice, pozițiile sovietice și drumurile de retragere. In cursul bombardării nodurilor și liniilor de cale ferată din sectorul de Nord, a fost distrusă linia de cale ferată, care duce spre Leningrad. (MTI.)

BERLIN, 14. (DNB.) — In sectorul de Nord al frontului oriental avioanele germane au distrus la 12 August 180 autocamioane, 4 trenuri, 6 care blindate și au redus la tăcere 15 baterii și alte 27 tunuri. Prin atacurile aeriene îndreptate împotriva legăturilor din spatele frontului,

Atacurile sovietice au fost respinse

BERLIN 14. (DNB.) — Detașamentele germane din sectorul de Nord au respins la 12 August toate atacurile sovietice, cauzând pierderi grele inamicului. Armata sovietică a pierdut în ziua de 12 August 28 care blindate și 46 tunuri.
In sectorul central al frontului oriental trupele germane au strâns și mai mult cleștele de încercuire în jurul trupelor sovietice și au împiedicat toate încercările de străpungere, provocând pierderi sângeroase inamicului. In cursul acestor lupte, trupele germane au capturat mult material de războiu. Numărul prizonierilor a crescut în mod considerabil. (MTI.)

BERLIN, 14. (DNB.) — Din știrile mai recent sosite din sectorul de Sud, atacurile trupelor germane și aliate din Ucraina de Sud se îndreaptă îndeosebi împotriva trecătoarelor râului Nipru. In fața acestor trecători s'au împotmolit corpurile de trupe sovietice, care se află într-o retragere dezordonată. (MTI.)

PIERDERILE AVIAȚIEI SOVIETICE ȘI BRITANICE

BERLIN, 14. — Agenția „DNB” anunță: Bolșevicii și englezii au pierdut în ultimele 24 de ore în total 244 avioane. Dintre acestea 184 avioane sovietice au fost doborâte de aviația

și de apărarea antiaeriană germană. De pe frontul Oriental nu s'au reîntors 4 avioane germane. Pe frontul de Vest aviația germană n'a avut nici o pierdere. (MTI.)

COMUNIȘTI CONDAMNAȚI LA MOARTE PENTRU RĂSPÂNDIRE DE ȘTIRI FALSE

SERAJEVO 14. (Stefani.) — Tribunalul din Serajevo a condamnat la moarte doi comuniști pentru răspândirea de știri tendențioase. (MTI.)

ȘTIRI

— AZI FIIND SĂRBĂTOARE, Sfântă Marie Mare, ziarul nostru apare Duminică dimineața la orele obișnuite.

— REVIZUIREA AUTORIZAȚIILOR DE MAȘINI DE PIAȚĂ. Primăria municipiului a întocmit un nou regulament al mașinilor de piață, în baza căruia vor fi revizuite autorizațiile eliberate până acum. Pentru viitor Ministerul de interne n'a autorizat decât 80 de mașini pentru piața locală, în locul celor 94 câte sunt în funcțiune acum.

Cinematograful „ROYAL” prezintă un film cu totul nou. Istoria unui gangster care s'a născut lord, dar s'a eufundat în lumea interlopă

Robert Montgomery

în rolul „Contelui de Chicago”
Numai până Duminică la cinema „ROYAL”.

Inceputul reprezentațiilor la orele 3.15, 5.15, 7.15 și 9.30. Sală răcorită.

— ORA DE INCHIDERE A LOCALURILOR PUBLICE A FOST PRELUNGITĂ. Ministerul de interne a dispus prelungirea orei de închidere a localurilor publice și de distracții cu încă o oră la orașe, iar la sate cu o oră și jumătate. In consecință localurile publice și de distracție, care închideau la ora 2 noaptea pe viitor vor putea deschide la ora 10 seara și vor ține deschis până la ora 3 noaptea.

— PROPRIETATEA CUI ESTE CĂMINUL MUNCITORILOR METALURGIȘTI? Primăria locală a fost îndrumată de forurile superioare să ancheteze cazul Căminului muncitorilor metalurgiști și să stabilească în a cui proprietate se află. Ancheta are ca scop să treacă Căminul în posesiunea Organizațiilor profesionale, în rândurile căreia afirmative s'ar fi înscris majoritatea membrilor care au fondat Căminul.

— CONTRACTUL COLECTIV AL MUNCITORILOR DELA „DERMATA”, a expirat la data de 1 Mai 1941 și deși muncitorii au cerut în repetate rânduri prelungirea lui, tratativele duse în această direcție n'au dat rezultate. Uzina a comunicat acum muncitorilor, că nu poate încheia nici un fel de angajament până nu primește instrucțiunile cuvenite și aprobarea direcțiunii dela Budapest.

SPECTACOLE

ROYAL: „Contele de Chicago”. In rolul principal Robert Montgomery. Regizat de Richard Thorpe. Inceputul la ora 3.15, 5.15, 7.15 și 9.30. Sala răcorită.
EGYTEM: „Poveste de Martie”.
URANIA: „Prințesa pusteii”.

ORICE LUCRĂRI în bransa blănăriei confecționăm după ultima modă cu prețuri convenabile
BLĂNĂRIA IULIU MANEA KOLOZSVÁR
Mátyás Király-utca 1.

Știri din România

Lista de pierdere Nr. 3 și 4 a Armatei române

Marele Cartier al Armatei române a dat publicității lista de pierderi Nr. 3 și 4.

Lista Nr. 3 indică numele a 33 ofițeri și 20 subofițeri, cari au căzut în războiul pentru eliberarea Bucovinei și Basarabiei. Lista nr. 4 cuprinde de ofițeri și subofițeri. Pentru prima dată s'au dat publicității și numele soldaților căzuți, lista cuprinde 16 nume.

S'a interzis exportul de petrol din România

In Monitorul Oficial au apărut recent două decrete. Primul interzice cu desăvârșire exportul petrolului brut, iar al doilea stabilește cantitatea de benzină pentru avioane, pe care sunt obligate rafinăriile să o producă lunar.

Ce au distrus bolșevicii la Chișinău

Din reportagiile pe care le publică ziarele din capitala României asupra devastărilor produse de bolșevici la Chișinău, reiese că capitala Basarabiei a suferit mai mult de la urma urgiei comuniste decât Cernăuții, ocupată prin surprindere de armatele germano-române înainte ca hoardele bolșevice să-și fi produsă înădușirea.

In zilele de 13 și 14 Iulie, grosul trupelor sovietice au părăsit orașul, înainte însă a fi minat întreg orașul, casă cu casă. Marșalul în 15 Iulie au început să se audă efectele explozii, care au durat și în ziua de 16 Iulie, când primele elemente ale coloanelor germano-române intrând în oraș n'au găsit decât ruine fumegânde.

Orașul a fost găsit devastat și pustiu. Căzută pradă focului și minelor bolșevice: stația de radio, Siguranța statului, Primăria, primăriile statului, Poșta, Soc. de telegraf, Casa eparhială, Căminul CFR., Fabrica de țigări, Baia comunală, Banca orașului, Reședința metropolitană, Facultatea de teologie, precum și alte multe instituții publice, fabrici și depozite din oraș și împrejurimi.

Ca prin minune au scăpat de distrugere mătoarele instituții publice: fosta Reședință regală, liceul Hajdeu, liceul Regina Maria, liceul Dadioni, liceul Alecu Russo, liceul Eparhial, liceul Mihail Eminescu, spitalul Regina Maria, palatul Justiției, Administrația financiară, Teatrul Național, Gara a fost distrusă în bună parte, iar catedrala și-a păstrat zidurile exterioare, cu turla principală și întreg interiorul distrus de flăcări.

Pentru a ilustra opera de devastare produsă de bolșevicii să o săvârșeam în Basarabia, amintim că depozitul de ferma al tutunului C.A.M. a fost minat și incendiat la 14 Iulie, pierind în flăcări 700.000 kgr. de tutun fermentat. In celelalte depozite din Basarabia au ars 2.300.000 kgr. de tutun.

Majorarea rațiilor de pâine

Primăria municipiului a dispus începând cu ziua de 15 August să măsoare de pâine să fie majorată. In consecință brutarii vor elibera pentru cartelele de pâine verzi 40 dkg. zilnic de cap de persoană, iar pentru cartelele albe 30 dkg. de pâine pe zi și de cap de soană. Până acum rațiile zilnice erau de 35, respective 25 de dkg.
Deasemenea se majorează și rația de făină albă, luându-se dispoziții începând cu data de 18 August negustorii să elibereze în schimbul cartelelor zahăr 30 dkg. de făină albă.